

Den tredje vägens potential – hur bygger vi samhällen tillsammans?

Bostadsbristen växer och hyrorna ökar. Ekonomiska klyftor och utanförskap fördjupas – inte minst på landsbygden och bland äldre. Samtidigt breder ensamheten ut sig i både stad och land. I detta läge växer en kraft som sällan lyfts i den breda bostadspolitiken: idéburet och socialt byggande- och boende.

Den 2–3 oktober 2025 samlas akademiker, praktiker, kommuner, företag, myndigheter, folkrörelser och tillsammans-byggare i Borås för den fjärde upplagan av konferensen för idéburet och socialt byggande. I år för att utforska temat: Den tredje vägens potential - hur bygger vi samhällen tillsammans? Den idéburna sektorn är på frammarsch, byggande i egen regi ökar och det finns en stor kraft i att släppa in de mer konventionella formerna för byggande och boende, både i stad och på landsbygd.

– Vi behöver verkligen en tredje väg, där människor tillsammans formulerar vad som behövs just för vårt grannskap och just på den här platsen för att vi ska klara klimatomställningen och möta framtidens utmaningar tillsammans. Det är dessutom bråttom!, säger Kerstin Kärnekull, arkitekt, kollektivhusaktivist och redaktör för Bo tillsammans.

Rörelsen omfattar initiativ där civilsamhället, föreningar, kooperativ, självbyggeri och lokala nätverk tar saken i egna händer för att utforma boenden som inte bara ger tak över huvudet utan också bygger sammanhang – i nära samarbete med kommuner och andra aktörer. Samverkan är ofta avgörande för att förverkliga drömmen om exempelvis en bygg- eller bogeningskap och kommunerna har en nyckelroll i att möjliggöra och stödja dessa initiativ. Fokus ligger inte på maximal avkastning, utan på långsiktiga värden som gemenskap, hållbarhet, social sammanhållning och lokal förankring. Det handlar inte bara om att bygga bostäder, utan också om att bygga tillit och gemenskap i en orolig tid. Genom att samarbeta och skapa tillsammans kan vi stärka banden mellan människor samtidigt som vi tar vara på och ger liv åt befintliga byggnader och platser.

– Med en relativt liten insats från samhället skapar bo- och bygggemenskaper, kollektivboende och andra icke vinstdrivande alternativa boendeformer stora mervärden i sitt lokalsamhälle - deras gemenskap, odlingar och verksamheter är ofta öppna för alla, ingen i deras gemenskaper lever i ensamhet, man hjälps åt i vardagen, man lär av varandra. Deras gemenskap skapar trygghet, stärker hälsa och välbefinnande, skapar resiliens och motståndskraft. Att på olika sätt stödja utvecklingen av alternativa boendeformer är därmed en bra samhällsinvestering, säger Veronica Hejdelind, skribent och driver kontoret HallemarHejdelind.

Under konferensen väntar föreläsningar, panelsamtal, seminarier, workshops och konkreta exempel på idéburet byggande från olika delar av Sverige - och även andra delar av Europa. Konferensen tar ett helhetsgrepp kring utvecklingen av det idéburna och sociala byggandet idag – men lyfter också blicken framåt för hur vi vill att den ska formas för att fler människor kan ta klivet från att vara konsumenter av färdiga produkter till att vara medskapare, deltagare och ägare av sina hem.

Bland årets programpunkter:

- Claudia Thiesen från kooperativet Heizenholz i Zürich berättar om kooperativa bostäder i en av världens dyraste städer.
- Nils Björling, docent och universitetslektor i stadsbyggnad vid Institutionen för Arkitektur och samhällsbyggnadsteknik på Chalmers ger sitt föredrag "Behov och kapacitet för det

gemensamma” som beskriver det pågående arbetet med forskningsprojektet God boendemiljö för alla.

- Sander Voogt, mark- och utvecklingsavdelningen i Amsterdams kommun, ger oss en historisk översikt över det kommunala självbyggnadsprogrammet i Amsterdam med fokus på bostadskooperativ.

Tillsammansbyggnadspriset hyllar banbrytande initiativ

En av höjdpunkterna är utdelningen av Tillsammansbyggnadspriset – ett pris som uppmärksammar samverkansprojekt mellan kommuner och civilsamhälle som visat vägen för ett modernt, socialt och professionellt självbyggeri som ett sätt att skapa fler olika typer av bostäder för fler grupper. Priset delas ut till ett initiativ som lyckats ta sig förbi de strukturella och praktiska hinder som ofta möter idéburna initiativ, och istället öppnat nya dörrar för ett inkluderande byggande - tillsammans. Nomineringen öppnar under våren – mer information finns på ideburebyggande.se.

Om Idéburet och socialt byggande konferensen

Idéburet och socialt byggande konferensen är mötesplatsen för inkluderande former av byggande och boende. På konferensen möts akademiker, praktiker, kommuner, företag, myndigheter, folkrörelser och tillsammans-byggare. Här bjuds både inspiration, kunskap och erfarenhetsutbyte kring byggemaskiner, bygghemskaper, modernt självbyggeri, deltagandeplanering, social finansiering, offentlig-civilsamverkan och sociala projektformer.

Bakom konferensen 2025 står en konstellation av offentliga, privata och ideella aktörer med den gemensamma nämnaren att vi är engagerade i bostadsfrågor och eftersträvar en större bredd av alternativ och vägar i byggandet och boendet. Bland andra Västra Götalandsregionen, Borås Stad, projektet God boendemiljö för alla (Formas), Vinnova, Hela Sverige ska leva, Ekobanken, Mikrofonden, Egnahemsfabriken, Tengboms, Bergsjön 2031, Föreningen för byggemaskiner, Coompanion, Kollektivhus NU, Hyresgästföreningen, Urban Futures, Chalmers, Handelshögskolan, Göteborgs universitet, Textile Fashion center, TIP arkitekter.

Anmälan och information:

Boka Early Bird biljett innan 1 juni här: <https://ideburebyggande.se/boka-din-biljett/>

Se programmet här: <https://ideburebyggande.se/program/>

Mer information hittar du på: <https://ideburebyggande.se>

Vill du ta del av vad som stod på programmet förra upplagan? Här finns dokumentation från både år 2019, 2021 och 2023: <https://ideburebyggande.se/dokumentation-2023/>

Pressbilder, logga och spridningsmaterial: <https://ideburebyggande.se/spridningsmaterial/>

Presskontakt:

Mailadress: info@socialbyggande.se

Telefonnummer:

Tinna Harling, samordnare för konferensen: 073-4264250

Journalister kan få pressackreditering för deltagande på konferensen, vänligen maila till info@socialbyggande.se.